

Suïcidaliteit onder jongeren

De rol van contagion (besmetting) bij het ontstaan van suïcidaal gedrag onder jongeren

Student: Ilse Weeda (s3703878)

Begeleider: dr. D.D. van Bergen

Tweede beoordelaar: dr. B. J. A. de Groot

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen

3 juni 2022

Abstract

Background. Worldwide suicide is one of the main causes of death in late childhood and adolescence. Exposure to suicide seems to be one of the strongest predictors for suicidality, and there are data that suggest that contagion is related to a big part of the suicide(attempts) in adolescence. The aim of this study was to systematically review literature regarding contagion of suicidal behavior in youth. **Method.** On the 13th of April 2022, six databases (ERIC, PsychInfo, PubMed, SafetyLit, SocIndex, Web of Science) were systematically searched for articles using English terms. Articles were included if the study: was scientific, empirical, peer-reviewed and written in English; focused on contagion of suicidal behavior in youth aged between 10 and 24 years and was available in full-text. The included studies were assessed on their quality. Data from the studies was extracted about the country, type of suicidal behavior, sample, year of recruitment, method of data collection and the most important results.

Results. A total of 24 studies were included. The data were divided into eight different levels: family, friends, peers, media, specific settings, personal characteristics, theory of assortative relating and the social learning theory, and possible preventions. **Conclusion.** There are disagreements within the articles about peers, media, specific settings and the theories. Some say they are responsible for or can explain contagion for a large part, other say it is or it can not. Looking to personal characteristics, there are lot of uncertain, individual findings which are not confirmed or examined by others. It will be a good addition to do further research within these categories to gain a better understanding of the phenomenon of contagion of suicidal behavior among young people. It can be stated, however, that suicide behavior from family members and friends play an important role in contagion of suicidal behavior.

Inleiding

Elk jaar overlijden meer dan 700.000 mensen aan suïcide (WHO, 2021). Hieronder zijn ook een groot aantal jongeren. Suïcide is wereldwijd namelijk één van de voornaamste doodsoorzaken in de late kindertijd en adolescentie (Bilsen, 2018). Hoewel de gegeven cijfers al aanzienlijk zijn, ligt het aantal suïcidepogingen nog 10 tot 30 maal hoger (Bachmann, 2018).

Zowel suïcide, suïcidepogingen als ook suïcidegedachten vallen onder de noemer ‘suïcidaal gedrag’. Deze term verwijst naar het geheel aan gedachten, handelingen en pogingen die een zekere intentie verkondigen om zichzelf te doden (Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie, 2012). Echter, is er vaak niet de wil om het leven te beëindigen maar behoefte om met ondragelijke gevoelens, ervaringen of emoties om te kunnen gaan (Werkgroep GGZ Standaarden, 2018). Suïcidaal gedrag kan opgedeeld worden in drie vormen: fataal suïcidaal gedrag, non-fataal suïcidaal gedrag met verwonding, en non-fataal suïcidaal gedrag zonder verwonding. Onder non-fataal suïcidaal gedrag met of zonder verwonding worden niet gebruikelijke handelingen verstaan met niet fatale uitkomst maar waarbij het individu wel verwacht of het risico neemt om te overlijden of zichzelf lichamelijk letsel toe te brengen (De Leo et al., 2006). Hierbij moet onder andere gedacht worden aan gedachten over suïcide en zelfbeschadiging. Fataal suïcidaal gedrag is duidelijk afgebakend: het gedrag is fataal, het individu is overleden.

Suïcidaal gedrag is het resultaat van een complexe wisselwerking tussen genetische, biologische, psychiatrische, psychologische, sociale en culturele factoren (Hawton et al., 2012). Blootstelling aan suïcide blijkt een sterke voorspeller te zijn van suïcidaliteit (Swanson & Colman, 2013). Daarnaast lopen individuen die kwetsbaar zijn op het gebied van bovengenoemde factoren een groter risico voor het ontwikkelen van suïcidaal gedrag door contagion (Walling 2021).

Contagion staat voor besmetting. In de context van dit onderzoek is het een proces waarbij blootstelling aan suïcide of suïcidaal gedrag van één of meer personen het risico kan vergroten dat iemand zelfmoord pleegt of zelf suïcidaal gedrag gaat vertonen (O’Carroll & Potter, 1994). Er zijn data die suggereren dat contagion verband houdt met een zorgwekkend deel van de zelfmoordpogingen onder adolescenten (Randall et al., 2015). Hierover bestaan verschillende theorieën.

Eén van de theorieën die genoemd wordt door het – in dit vakgebied – toonaangevende handboek “International Handbook of Suicide Prevention” van O’Conner en Pirkis (2016) is ‘assortative relating’, oftewel assortatieve relaties. Personen met vergelijkbare

eigenschappen of problemen – waaronder risicofactoren voor suïcide (zoals negatieve levensgebeurtenissen of een psychiatrische stoornis) – blijken een grotere kans te hebben om relaties met elkaar aan te gaan (Joiner, 1999). Deze relaties, waarbij gedacht moet worden aan vriendschappen, vriendengroepen en romantische relaties, kunnen zij al aangaan voordat er sprake is van suïcidaal gedrag. Zo ontstaan als het ware vooraf al suïcide clusters, die kunnen worden geactiveerd door een gedeelde stressor zoals bijvoorbeeld suïcidaal gedrag van een vriend. Personen uit zo'n cluster worden dan tegelijkertijd suïcidaal als reactie op die gedeelde gebeurtenis. (Joiner, 2003). Het hoeft niet altijd zo te zijn dat jongeren met bepaalde risicofactoren elkaar zelf opzoeken. Zij kunnen ook bij elkaar gebracht zijn doordat zij bijvoorbeeld samen in een psychiatrische kliniek of een andere woon- en behandelingsvorm verblijven. Hier is nog niet erg veel onderzoek naar gedaan, maar er zijn artikelen die aangeven dat in residentiële instellingen contagion met betrekking tot suïcidaal gedrag plaatsvindt (Hauber et al., 2019; Charles & Matheson, 2008).

Er zijn ook theorieën met een culturele benadering. Zo zijn er onder andere onderzoeken waarin de social learning theorie wordt gebruikt als verklaring voor contagion. Ook het “International Handbook of Suicide Prevention” (O’Conner & Pirkis, 2016) noemt deze theorie. De social learning theorie stelt dat afwijkend gedrag aangeleerd wordt via associaties met sociale groepen die dit gedrag modelleren, ondersteunen en belonen (Ford, 2008). Oftewel, hoe meer een individu blootgesteld wordt aan bepaald gedrag via hun sociale relaties, hoe acceptabeler en haalbaarder dat gedrag lijkt te worden en hoe meer de grenzen die mensen hebben tegen bijvoorbeeld zelfbeschadiging verdwijnen (Joiner, 2007).

Daarnaast speelt mogelijk ook de groeiende invloed van internet en sociale media een belangrijk rol. Er zijn onderzoeken die aangeven dat artikelen die suïcide als iets sensationeels neerzetten, expliciete beschrijvingen geven over zelfmoordmiddelen en methodes of suïcide neerzetten als een legitieme oplossing voor iemands problemen, het risico op contagion vergroten, met name bij reeds kwetsbare personen (Sisask & Värnik, 2012). Ook sociale media en sites waarop suïcidale gevoelens geuit worden en communicatie over suïcidaal gedrag met anderen plaatsvindt kan leiden tot contagion (Cash et al., 2013; Becker et al., 2004).

Het doel van dit onderzoek is om een overzicht te creëren van de literatuur die al beschikbaar is over contagion onder jongeren van 10 tot 24 jaar in relatie tot suïcidaal gedrag: op welke gebieden dit kan ontstaan/voorkomt, wat hier de mogelijke verklaringen voor zijn en eventuele preventies. De onderzoeksvraag luidt dan ook: ‘Aan de hand van welke theorieën en mechanismen (en in welke settings of omgevingen) kan begrepen worden dat contagion

(besmetting) een rol speelt voor suïcidaliteit onder jongeren, en in hoeverre is daar empirisch bewijs voor gevonden?'. Vanuit dat overzicht is het misschien mogelijk om een aanbeveling te doen of in ieder geval een overzicht te bieden aan mensen die zich bezighouden met suïcide preventie, onderzoek of behandeling. Als er een duidelijk beeld is van mogelijke voorspellende factoren voor het ontwikkelen van suïcidaal gedrag door contagion is men misschien beter in staat risicofactoren eerder te identificeren en jongeren in een vroeg stadium handvaten en hulp te bieden eventueel op groepsniveau. De resultaten kunnen daarnaast ook nuttig zijn voor de wetenschap: het geeft een overzicht van dat wat bekend is over het onderwerp. Dit kan helpen bij het vormen van een nieuwe of het bijstellen van een bestaande theorie.

Methode

Dit onderzoek is een kwalitatief onderzoek uitgevoerd met als doel om een gestructureerd overzicht te geven over wat al bekend is over contagion onder jongeren met betrekking tot suïcidaliteit. Dit is gedaan aan de hand van een systematische literatuurreview, wat het mogelijk maakt om relatief snel beschikbare informatie over het onderwerp te verzamelen en uitkomsten te inventariseren. De PRISMA-methode van Moher is hierbij als basis gebruikt. Deze methode heeft als doel om auteurs te helpen bij onder andere het rapporteren van systematische reviews en deze rapportages te verbeteren (Moher et al., 2009).

De zoekslag was als volgt: (suicid* OR “non-suicidal self-injury” OR “non-fatal self-injury” OR “fatal self-injury” OR “self-destructive behavior” OR “self-injurious behavior” OR “attempted suicide” OR “self-mutilation” OR “self-harm”) AND (contagio* OR cluster) AND (youth OR “young people” OR “young adults” OR student* OR adolescent* OR teen* OR children OR “emerging adults” OR pupils OR juvenile*). De termen zijn gezocht in abstracts en de zoekslag is uitgevoerd in verschillende databases: ERIC, PsychInfo, PubMed, SafetyLit, SocIndex en Web of Science.

Om opgenomen te worden in het onderzoek moesten artikelen aan een aantal criteria voldoen. De artikelen moesten wetenschappelijk, empirisch, peer-reviewed en in het Engels geschreven zijn. Daarnaast moest het artikel aansluiten bij het onderwerp en dus gaan over jongeren tussen de 10 en 24 jaar en suïcidaliteit en in full tekst beschikbaar zijn. Er is bewust de keuze gemaakt om geen exclusie criterium op te stellen voor het jaar van publicatie. Deze keuze is gemaakt omdat tijdens het oriënteren ook minder recente, bruikbare artikelen naar voren kwamen. De voorkeur gaat uit naar de meest recente artikelen, maar als een minder

recent artikel passender is of hier wordt naar verwezen vanuit een recent artikel moet er de mogelijkheid zijn deze te gebruiken.

Het analyseren van de literatuur is gebeurd in een aantal stappen. Na de zoekslag zijn eerst de duplicaten verwijderd waarna de titels en abstracts zijn beoordeeld op overeenkomst met de inclusie- en exclusiecriteria. Artikelen waarover daarna nog twijfel bestond zijn volledig doorgenomen ter beoordeling op bruikbaarheid, wederom op basis van de inclusie- en exclusiecriteria. Als hierna nog steeds twijfel bestond zijn de artikelen voorgelegd aan medestudenten en als laatste optie doorgestuurd naar de scriptiebegeleider.

Hierna is de kwaliteit van de geïncludeerde artikelen beoordeeld op basis van de volgende criteria (zie tabel 1): 1) Er is specifieke informatie over suïcide met betrekking tot contagion verstrekt. 2) Het artikel is peer-reviewed. 3) De onderzoeksvraag is duidelijk geformuleerd. 4) Het onderzoeksontwerp is duidelijk geformuleerd. 5) De onderzoekspopulatie is duidelijk gespecificeerd en gedefinieerd. Dit is een aangepaste versie van de kwaliteitsbeoordelingscriteria gehanteerd door Van Bergen et al. (2021).

Tabel 1

Kwaliteitsbeoordeling

Criteria					
1. Er is specifieke informatie over suïcide met betrekking tot contagion verstrekt					
2. Het artikel is peer-reviewed					
3. De onderzoeksvraag is duidelijk geformuleerd					
4. Het onderzoeksontwerp is duidelijk geformuleerd					
5. De onderzoekspopulatie is duidelijk gespecificeerd en gedefinieerd					
Onderzoek	1	2	3	4	5
Abrutyn & Mueller (2014)	+	+	+	+	+
Alqueza et al. (2021)	+	+	+	+	+
Arendt et al. (2019)	+	+	+	+	+
Cawthorpe et al. (2003)	+	+	+	+	-
Chan et al. (2018)	+	+	+	+	+
Conigliaro & Ward-Ciesielski (2021)	+	+	+	+	+
Ferguson (2021)	+	+	+	+	+
Pearson Gibson & Range (1991)	+	+	+	+	+
Hauber et al. (2019)	+	+	+	+	+
King et al. (1995)	+	+	+	+	+
Mittendorfer-Rutz et al. (2008)	+	+	+	+	-
Muehlenkamp et al. (2008)	+	+	+	+	+

Mueller & Abrutyn (2015)	+	+	+	-	+
Randall et al. (2015)	+	+	+	+	+
Rubenstein et al. (1989)	+	+	+	+	+
Schwartz-Mette & Lawrence (2019)	+	+	+	+	+
Seong et al. (2021)	+	+	+	+	+
Swanson & Colman (2013)	+	+	+	+	+
Swedo et al (2021)	+	+	+	+	+
Syed et al. (2020)	+	+	+	+	+
Taiminen et al. (1998)	+	+	+	-	+
Yildiz et al. (2019)	+	+	+	-	+
Zhu et a. (2016)	+	+	+	+	+
Zimmerman et al. (2016)	+	+	+	+	+

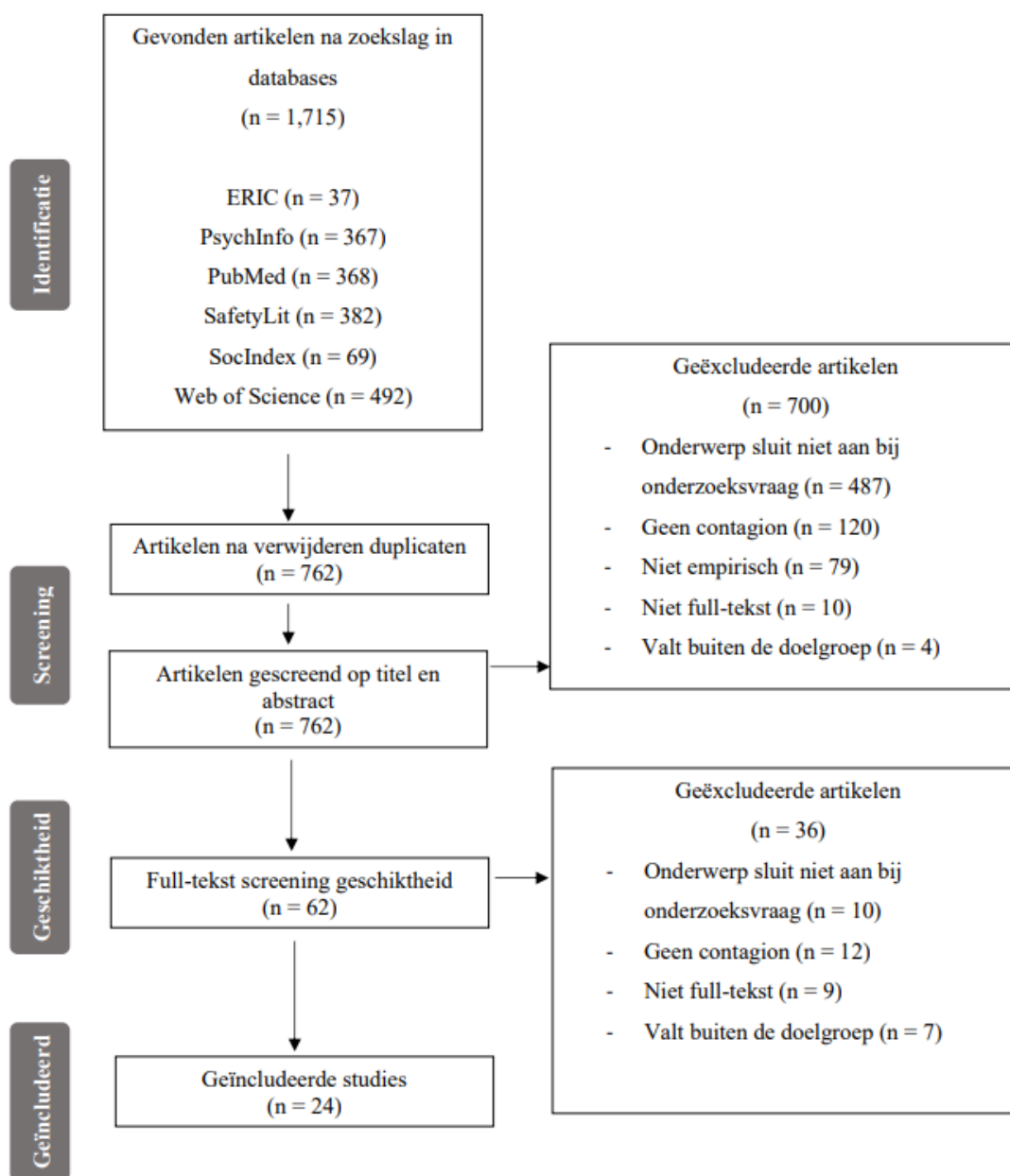
+ = ja; - = nee

De bevindingen uit de geïncludeerde artikelen zijn eerst weergegeven in de resultatentabel inclusief eventuele effectgroottes, hierna is een narratieve data synthese uitgevoerd. Dit betekent dat de resultaten samenvattend weergegeven worden in verhaalvorm – met het gebruik van woorden en tekst - om zo een beeld te vormen van de verschillende opvattingen en resultaten van de diverse geïncludeerde artikelen. Hierbij zijn een aantal categorieën gehanteerd die naar voren kwamen in de geïncludeerde artikelen en die relevant zijn voor de onderzoeksvraag die centraal staat in huidig onderzoek. Er is hierbij gekozen om een onderscheid te maken tussen de categorie ‘vrienden’ en de categorie ‘peers’, omdat er een verschil kan zijn tussen het kennen van iemand en daadwerkelijk een band met iemand hebben en het contagion effect van suïcidaal gedrag. Daarnaast wordt er apart gekeken naar de rol die familie, media, verschillende settingen en bepaalde persoonlijke kenmerken kunnen spelen bij contagion van suïcidaliteit onder jongeren. Er zal ook aandacht besteed worden aan de eerdergenoemde theorieën van assortatief relateren en de social learning theorie en in de artikelen naar voren komende preventies.

Resultaten

De zoekslag heeft plaatsgevonden op 13 april 2022 en leverde na het verwijderen van de duplicaten 762 artikelen op die zijn gescreend op titel en abstract. Hiervan zijn 738 artikelen uitgesloten op basis van de in- en exclusiecriteria. In het PRISMA stroomschema in Figuur 1 is het screeningproces weergegeven. Uiteindelijk zijn 24 artikelen geïncludeerd in de kwaliteitsbeoordeling (Tabel 1). Kenmerken zoals auteurs, land van het onderzoek, de grootte

van de sample, het type suïcidaal gedrag dat onderzocht is, de onderzoeksmethode en de meest relevante resultaten uit deze artikelen voor de huidige onderzoeksvraag worden samengevat in Tabel 2.

Figuur 1

PRISMA Stroomschema

Kenmerken van de geïnccludeerde studies

De meeste van de geïnccludeerde artikelen (58%) zijn uitgevoerd in de Verenigde Staten (n = 14). Daarna vonden de meeste onderzoeken (16,6%) plaats in Canada (n = 4). Er zijn twee Scandinavische landen: Finland en Zweden. De van de geïnccludeerde artikelen betreft de

westerse landen Nieuw-Zeeland en Nederland, het verwesterde land Zuid-Korea (n = 1) en uit het niet-westerse land Turkije (n = 1).

In de artikelen stonden verschillende en soms meerdere vormen van suïcidaal gedrag centraal. De meeste van de geïncludeerde artikelen hadden betrekking op zelfbeschadiging (n = 13). Drie artikelen richtten zich op suïcidale gedachten en ook de – in het huidige onderzoek gebruikte – overkoepelende term ‘suïcidaal gedrag’ komt één keer naar voren, dit wordt in het artikel niet verder gedefinieerd. Ten slotte worden in veel artikelen suïcidale ideevorming (n = 7), suïcidepogingen (n = 12) en suïcide (n = 10) als onderwerp gebruikt. Deze laatste drie komen ook vaak samen in één onderzoek voor (n = 5). Hetzelfde geldt voor zelfbeschadiging, suïcidepogingen en suïcide (n = 4). Echter, worden suïcidepogingen en suïcide het meest vaak samen genoemd in een artikel (n = 8).

Tabel 2

Kenmerken en Belangrijkste Resultaten Geïncludeerde Artikelen

Auteurs	Land, regio	Type suïcidaal gedrag	Sample, jaar, plaats van 'recruitment'	Methode	Resultaten
Abrutyn & Mueller (2014)	Verenigde Staten	Suïcidale ideevorming, suïcidale gedachten, suïcidepogingen	N = 9,309 Wave I 1994 Wave II 1996 Wave III 2001 ± 12 – 18 jaar	Statistische analyse met data van 'The National Longitudinal Study of Adolescent Health'	Een suïcidepoging van een familielid of vriend(in) vergroot de kans voor suïcidale gedachten bij meisjes (OR 2.13; OR 1.56). Een poging van een vriend(in) vergroot ook de kans op suïcidepogingen (OR 3.21). Deze impact neemt af met de tijd. Voor jongens die een suïcidepoging van een vriend(in) meemaken, is er een significante en positieve relatie met het melden van suïcidale gedachten (OR 1.65). Een suïcidepoging van een vriend heeft een langduriger effect dan het lezen over suïcide in de krant of het zien van een fictieve suïcide op televisie. Emotionele stress bij meisjes vergroot de impact van een suïcidepoging van een vriend(in) en kan ervoor

					zorgen dat suïcidale gedachten 'langer blijven' (OR 1.07)
Alqueza et al. (2021)	Verenigde Staten, Boston	Suïcidale gedachten en gedrag	N = 970 12 – 19 jaar 2012-2019 Acute klinische zorg	Zelfrapportage en interviews afgenomen door getraind personeel	Het kennen van een leeftijdsgenoot die een suïcidepoging heeft gedaan, verhoogd de kans op suïcidale gedachten (OR 1.10). Het kennen van een leeftijdsgenoot die een suïcidepoging heeft gedaan, wordt geassocieerd met een grotere kans op een suïcidepoging (OR 1.48), evenals met de overgang van ideevorming naar een poging voorafgegaan door een suïcideplan (OR 1.93)
Arendt et al. (2019)	Verenigde Staten	Zelfbeschadiging	N = 729 18 – 29 jaar Toegang tot Netflix	Two-wave panelonderzoek	De studie laat zien dat jonge mensen die blootgesteld worden aan zelfbeschadiging op sociale media (opzettelijk of per ongeluk) een hoger risico lopen op zelfbeschadiging ($\Delta\chi^2_{(2)}=20.30$) of het plegen van suïcide ($\Delta F(2,625)=26.69$), hetzij vanwege de blootstelling zelf of omdat ze al een hoger risico lopen dus meer kans hebben om deze inhoud tegen te komen.
Cawthrope et al. (2003)	Canada, Alberta	Zelfbeschadiging	N = 198 12 – 18 jaar 1983 – 1988 Inpatient Psychiatric assessment and treatment unit for adolescents at the Foothills Provincial Hospital	Retrospectieve cohortstudie	Contagion van zelfbeschadiging is relatief zeldzaam voor de intramurale groep die geen verleden had van zelfverwonding (n = 100, geen zelfbeschadiging voor opname, waarvan n = 6 wel tijdens opname). Er is een afname aan incidentie van zelfbeschadiging bij degenen die in het verleden zichzelf beschadigd hebben (n = 98 voor opname, n = 45 tijdens opname). Een deel van de individuen volhardt in het uiten van zelfbeschadiging na opname voor behandeling,

					echter toonde zij dit gedrag al vóór opname dus daarom kan niet worden gezegd dat er sprake is van contagion tijdens de opname.
Chan et al. (2018)	Nieuw-Zeeland	Suicide (pogingen), zelfbeschadiging	N = 8,500 ± 13 – 18 jaar 2012 High school students	Cross-sectioneel onderzoek door middel van data van Youth'12 (= zelfrapportage en data van school-administratie)	<p>Studenten die blootgesteld waren aan (een) suicide(poging) van een familielid, hadden meer kans om suicidepoging te plegen en zelfbeschadiging te melden.</p> <p><i>(Suicidepoging familielid</i> <i>Suicidepoging respondent</i> <i>> 1 year OR 2.06</i> <i>< 1 year OR 4.98</i> <i>Zelfbeschadiging respondent</i> <i>> 1 year OR 1.98</i> <i>< 1 year OR 2.82</i> <i>Fatale suicide familielid</i> <i>Suicidepoging respondent</i> <i>> 1 year 1.48</i> <i>< 1 year 2.82</i> <i>Zelfbeschadiging respondent</i> <i>> 1 year OR 1.25</i> <i>< 1 year OR 1.98)</i></p> <p>De kans op suicidepogingen en zelfbeschadiging neemt toe bij blootstelling aan (een) suicide(poging) van een vriend</p> <p><i>(Suicidepoging vriend</i> <i>Suicidepoging respondent</i> <i>> 1 year OR 1.94</i> <i>< 1 year OR 3.89</i> <i>Zelfbeschadiging respondent</i> <i>> 1 year OR 2.23</i> <i>< 1 year OR 2.76</i> <i>Fatale suicide vriend</i> <i>Suicidepoging respondent</i> <i>> 1 year 1.59</i> <i>< 1 year 2.81</i> <i>Zelfbeschadiging respondent</i> <i>> 1 year OR 1.64</i> <i>< 1 year OR 2.03)</i></p> <p>Blootstelling aan zowel fataal als niet-fataal suïcidaal gedrag onder vrienden of familie verhoogt het risico op suicidepogingen en herhaaldelijke zelfbeschadiging. Vooral bij degenen die in de afgelopen 12 maanden zijn blootgesteld.</p>

					Weinig bewijs voor contagion van zelfbeschadiging en suïcidepogingen binnen de schoolgemeenschap (OR 1.17; OR 0.91).
					De bevindingen ondersteunen de sociale learning theorie met betrekking tot contagion van zelfbeschadigend gedrag.
Conigliaro & Ward-Ciesielski (2021)	Verenigde Staten, Boston	Zelfbeschadiging	N = 138 18 > jaar Gemiddeld 19.32 Psychologie studenten van de 'Northeastern private University'	Online survey	Respondenten met een geschiedenis van zelfbeschadiging dachten vaker aan zelfbeschadiging na blootstelling aan zelfbeschadigende content via sociale media in vergelijking met respondenten zonder geschiedenis van zelfbeschadiging ($\chi^2(3, 114) = 17.89$). Respondenten met een geschiedenis van zelfbeschadiging rapporteerden een hogere mate van afhankelijkheid ($F(3,125)=3.49$) en behoefte om erbij te horen ($F(3.125)=7.49$).
Ferguson (2021)	Verenigde Staten, Florida	Suïcidale ideevorming	N = 174 11 – 18 jaar + primaire verzorgers 2017 – 2019	Longitudinaal onderzoek vragenlijsten ouder en kind, dual-reporter methode	Het kijken naar films en series met een fictief suïcidethema heeft geen relatie met suïcidale ideevorming in rapporten van jongeren ($F[9.152]=5.55, p<.001$) en ouders ($F[9.152]=2.14, p=.029$) Blootstelling aan media met een fictief suïcidethema werd geassocieerd met significant minder depressieve klachten ($\beta = -.209$) en met een vermindering van suïcidegedachten, echter werd hier geen statistische significantie bereikt ($\beta = -.113, p=.098$).
Gibson & Range (1991)	Verenigde Staten,	Suicide	N = 128 15 – 18 jaar	Experiment met vignettes, gevolgd door	Studenten die het hulpvignet lazen gaven aan dat iemand meer

	Zuid-Oosten			anonieme vragenlijsten	<p>geneigd was om hulp te zoeken (M=4.13), dan studenten die het suïdevignet lazen (M=2.59). Andersom, gaven studenten die het suïdevignet hadden gelezen aan dat iemand eerder een suïcidepoging zou doen (M=4.85), dan studenten die het hulpvignet hadden gelezen (M=4.03), dit verschil is echter kleiner.</p> <p>Het soort publiciteit dat aan suïcide wordt besteed, kan het gedrag van tieners dus beïnvloeden.</p> <p>Publiciteit over tieners die professionele hulp zoeken, samen met het nieuws over de suïcide, zou het contagion effect van suïcide kunnen verminderen.</p>
Hauber et al. (2019)	Nederland, Den Haag	Zelfbeschadiging	<p>N = 140</p> <p>15 – 22 jaar</p> <p>2008 – 2016</p> <p>Vrijwillige opname in een residentiële psychotherapeutische instelling</p>	Prospectieve cohortstudie	<p>Een klein deel van de respondenten die geen zelfbeschadiging meldden voor opname, rapporteerden dit gedrag ontwikkelt te hebben tijdens opname (13.9%). Daarnaast nam in de groep met een zelfbeschadigingsverleden het aantal ‘actieve’ zelfbeschadigingen in de laatste maand toe van 23.5% voor opname naar 63.2% (n=43). Hierom zeggen zij met grote voorzichtigheid dat zelfbeschadiging besmettelijk kan zijn bij adolescenten in de klinische praktijk.</p>
King et al. (1995)	Verenigde Staten	Suïcide, suïcide gedachten, zelfbeschadiging	<p>N = 57</p> <p>11 – 17 jaar</p> <p>Adolescenten die gedurende een periode van 8 maanden op een psychiatrische afdeling zijn opgenomen</p>	Prospectieve (cohort)studie van incident rapporten en vragenlijsten	<p>Er was geen sprake van suïcidaal gedrag met suïcide intentie op de afdeling tijdens de onderzoeksperiode. Hoewel suïcidaal gedrag de belangrijkste reden was voor opname van 58% van de patiënten, nam slechts 7% van de steekproef deel aan enige vorm van suïcidaal gedrag tijdens opname. Er is dus geen</p>

					<p>bewijs gevonden voor contagion van suïcidaal gedrag op de afdeling.</p> <p>Suïcidale gedachten namen toe tijdens de opname (21.1% > 31.6%), maar leken niet gerelateerd aan blootstelling aan suïcidaliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Misschien niet vastgelegd. - Misschien niet kwantitatief te meten. - Verhoogd vermogen om gedachten en gevoelens te verwoorden, erkennen en uit te drukken.
Mittendorfer-Rutz et al. (2008)	Zweden	Suïcidepogingen	<p>N = 158,840 (n = 14, 440 die een poging deden tot suïcide) (n = 144,400 matched controles)</p> <p>10 – 31 jaar</p> <p>Geregistreeerde individuen voor intramurale ziekenhuiszorg wegens een poging tot suïcide</p>	Nested case control study	<p>Suïcidepogingen bij broers, zussen, moeders en vaders waren sterk geassocieerd met suïcidepogingen (OR 4.50; OR 4.20; OR 3.30).</p> <p>Een suïcidepoging van een familielid verhoogde het risico op een suïcidepoging in grotere mate dan een fatale suïcide (OR 3.70 vs. OR 2.70).</p> <p>Na controle op co-founding factors wat het risico op het doen van een suïcidepoging groter na een suïcidepoging van moeder (OR 2.75), broer of zus (OR 3.42) dan na een fatale suïcide van één van deze gezinsleden (OR 1.79; OR 1.85).</p> <p>Het risico op suïcidepogingen wordt meestal geassocieerd met familiaal suïcidaal gedrag, voornamelijk familiale suïcidepogingen.</p>
Muehlenkamp et al. (2008)	Verenigde Staten	Zelfbeschadiging	<p>N = 1,965</p> <p>Gemiddelde leeftijd 19.34</p>	Statistische analyse van een gearchiveerde dataset van een grote screening	Biedt ondersteuning voor een positieve associatie tussen blootstelling aan zelfbeschadiging en hogere percentages

			2006 – 2007	over zelfbeschadiging	zelfbeschadigende handelingen onder degenen die worden blootgesteld ($\chi^2=10.53$, $p<0.001$), wat suggereert dat sociale factoren de percentages zelfbeschadiging kunnen beïnvloeden.
			Undergraduate studenten		Biedt indirecte ondersteuning aan de social learning theorie: studenten die iemand kenden die betrokken was bij zelfbeschadiging, hadden significant meer kans om dit zelf ook te gaan doen. Het blijft echter onduidelijk welke factoren mogelijk bijdragen aan sociale modellering.
Mueller & Abrutyn (2015)	Verenigde Staten	Suïcide (pogingen), suïcidale ideevorming	N = 13,482 ± 12 - 18 jaar 1994 – 1996	Statistische analyse van data van 'The National Longitudinal Study of Adolescent to Adult Health'	Wanneer iemand weet dat een vriend een suïcidepoging heeft gedaan, wordt deze poging significant geassocieerd met emotioneel leed ($\beta = .512$) en het ontstaan van suïcidegedachten (OR 3.30) en pogingen (OR 1.90). Heeft geen direct bewijs gevonden dat emotionele contagion ten grondslag ligt aan suïcide contagion. Maar emoties kunnen nog steeds een indirecte, ondersteunende rol spelen bij suïcide contagion. Bekendgemaakte suïcidepogingen of het overlijden van een vriend heeft een impact op de mentale gezondheid die verder gaan dan de reeds bestaande overeenkomsten tussen vrienden, zoals risicofactoren voor suïcide. Jongeren met een vriend die ofwel een suïcidepoging hebben gemeld of die door suïcide om het leven zijn

					gekomen, hebben significant meer kans om zelf ook te rapporteren een suïcidepoging te hebben gedaan (OR 1.90; OR 2.61).
Randall et al. (2015)	Canada	Suïcide (pogingen)	N = 4,834 11 – 20 jaar 1994 – 1996	Statistische analyse van data van de ADD Longitudinal survey Waves I and II	Degenen die worden blootgesteld aan suïcidaal gedrag van vrienden ondervonden een consistent hoger aantal suïcidepogingen in vergelijking met niet-blootgestelde adolescenten met een vergelijkbaar (voorspeld) risico (zie 'graph 2' in: https://www-sciencedirect-com.proxy-ub.rug.nl/science/article/pii/S0165032715300070) = bewijs tegen assortatief relateren als enige verantwoordelijke. Echter, is het wel waarschijnlijk dat een deel van het verhoogde risico te wijten is aan assortatief relateren: individuen met een hoog risico die vrienden zijn met andere individuen met een hoog risico.
Rubenstein et al. (1989)	Verenigde Staten	Zelfbeschadiging, suïcide (pogingen)	N = 340 (n = 40 adolescenten opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis) 13 – 19 jaar	Statistische analyse op basis van data verworven door middel van zelf-rapportage instrumenten	Suïcide in het gezin verhoogt de kans op suïcidaliteit bij tieners op de middelbare school aanzienlijk (OR 2.95). Suïcidaliteit in de familie is een belangrijke onafhankelijke risicofactor. Echter, geven de odds ratios aan dat het hebben van een familielid die suïcide heeft gepleegd minder risico meebrengt op suïcidaliteit bij adolescenten dan de factoren seksualiteit (OR 4.89), prestatiedruk (OR 4.83) en persoonlijk verlies (OR 4.64).
Schwartz-Mette & Lawrence (2019)	Verenigde Staten, New England	Zelfbeschadiging	N = 186 (n = 93 paren, vrienden van hetzelfde geslacht) 13 – 18 jaar	Dyadic data-analyse: analyse van gegevens van 'paren' met behulp van statistische methoden	Vindt empirisch bewijs voor contagion van zelfbeschadiging binnen vriendschapsrelaties. Het contagion-effect bleef significant boven de

			Leerlingen van een openbare school		invloed van de eigen tekortkomingen van adolescenten in emotieregulatie. De effecten werden versterkt voor adolescenten met meer emotieregulatieproblemen. Contagion van zelfbeschadiging kan voorkomen in vriendschappen van hoge en lage kwaliteit.
Seong et al. (2021)	Zuid-Korea	Zelfbeschadiging, suicide (pogingen), suicidale ideevorming	N = 902 ± 11 – 15 jaar	Nationale online survey	Het posten van zelfbeschadigende content houdt verband met een verhoogd risico op suicidepogingen (OR 3.87) en levenslange suicidaliteit (OR 3.15). Passieve blootstelling (het zien van zelfbeschadigende content) toont geen significant verband met een verhoogd risico op suicidepogingen (OR 1.37, p=0.379) of levenslange suicidaliteit (OR 1.54, p=0.101) Er is een verband tussen zelfbeschadiging van leeftijdsgenoten en een verhoogd risico op levenslange suicidaliteit (OR 1.92).
Swanson & Colman (2013)	Canada	Suicidale ideevorming, suicide (pogingen)	N = 22,064 12 – 17 jaar 1998 – 1999 2005 – 2007	Data analyse gebaseerd op data van de 'Canadian National Longitudinal Survey of Children and Youth)	Blootstelling aan suicide van een medeleerling wordt geassocieerd met suicidale ideevorming (OR 5.06; OR 2.93; OR 2.23) en suicidepogingen (OR 4.57; OR 3.99; OR 3.22) onder respondenten in alle leeftijdsgroepen in het onderzoek. Het persoonlijk kennen van iemand die overleden is aan suicide wordt geassocieerd met suicidale ideevorming (OR 3.28; OR 2.74; OR 1.86) en suicidepogingen (OR 2.57; OR 3.82; OR 2.80) in alle leeftijdsgroepen in het onderzoek.

					Er is een significante interactie gevonden tussen eerdere stressvolle levensgebeurtenissen en suïcide van een medeleerling bij het voorspelen van suïcidale ideevorming ($p=0.02$) en suïcidepogingen ($p=0.03$). Deze trend werd niet significant waargenomen tussen stressvolle levensgebeurtenissen en het persoonlijk kennen van iemand die overleed door suïcide ($p=0.08$; $p=0.10$).
Swedo et al. (2021)	Verenigde Staten, Ohio	Suïcidale ideevorming, suïcide (pogingen)	N = 9,733 12 – 18 jaar 2017 – 2018 Studenten van een openbare school	Analyse van cross-sectionele survey data van studenten ten tijde van een suïcidecluster	Passieve blootstelling aan suïcide content op sociale media werd geassocieerd met suïcidale ideevorming (AOR 1.30), maar niet met suïcidepogingen. Daarentegen werd het actief produceren van deze content geassocieerd met beiden (AOR 1.70). Wanneer gecorrigeerd voor sociodemografische kenmerken, eerdere suïcidaliteit en blootstelling aan sociale media, wat het zien van suïcide gerelateerde online nieuwsartikelen niet geassocieerd met suïcidale ideevorming en wat het zelfs geassocieerd met verminderde kans op suïcidepogingen (AOR 0.80). Vond associaties tussen het kijken van de Netflix-serie 13 Reasons Why en suïcidale ideevorming bij studenten zonder een voorgeschiedenis van suïcidale ideevorming (AOR 1.50).
Syed et al. (2020)	Canada, Ontario	Zelfbeschadiging, suïcidale ideevorming, suïcide (pogingen)	N = 1,483 14 – 17 jaar 2014	Statistische analyse van een cross-sectionele population-based survey, de Ontario Child Healthy Study	Bewijs gevonden dat consistent is met een contagion-effect voor zelfbeschadiging bij adolescenten. Kennis van zelfbeschadiging van een vriend werd geassocieerd

					met zelfbeschadiging (OR 2.03), suïcide gedachten (OR 3.08) en pogingen (2.87).
					Assortatief relateren vanwege de aanwezigheid van psychische stoornissen zou contagion in dit onderzoek waarschijnlijk niet verklaren, omdat vaak voor deze stoornissen konden worden gecorrigeerd.
Taiminen et al. (1998)	Finland	Zelfbeschadiging	N = 51 12 – 18 jaar Turku University Central Hospital - Acute gesloten afdeling	Ziekenhuis data en klinische semigestructureerde interviews uitgevoerd door artsen	Stelt dat een meerderheid van de zelfbeschadigingsincidenten op een psychiatrische afdeling voor adolescenten beïnvloed kunnen zijn door contagion. Het is mogelijk dat sociaal isolement (het missen van persoonlijke relaties) en sociale stress door overbezetting op de gesloten afdeling samen met een patiëntenpopulatie die uitzonderlijk kwetsbaar is voor imitatie, de afdeling blootstelden aan contagion-incidenten.
Yildiz et al. (2019)	Turkije, Istanbul	Suïcidepogingen	N = 2035 13 – 17 jaar 2008 Alle middelbare scholen in Bagcilar	Survey data van de 'Youth in Europe Study'	Resultaten geven aan dat blootstelling aan suïcidaal gedrag via sociale netwerken een statistisch significant en positief effect had op suïcidepogingen van adolescenten, zelfs na controle voor verschillende risico- en beschermende factoren (OR 1.95). Toonde aan dat suïcide contagion ook dient als een verspreidingsmechanisme dat genderverschillen vergroot met betrekking tot het risico op suïcidepogingen.

Zhu et al. (2016)	Verenigde Staten, Noord-Texas	Zelfbeschadiging	N = 90 12 – 17 jaar 2013 – 2014 Opgenomen adolescenten van een psychiatrisch programma in een kindersziekenhuis in Noord-Texas	Gestructureerde interviews, zelfrapportage-vragenlijsten	De meeste jongeren in de studie meldden dat ze waren blootgesteld aan zelfbeschadiging voordat ze eraan begonnen (87%). Veel blootstelling aan zelfbeschadiging in de media was gerelateerd aan een grotere frequentie van betrokkenheid bij zelfbeschadiging. Sociale media r(90)=.30, p=.005 Traditionele media r(90) =.40, p<.001 Zelfbeschadigende content op internet kan de frequentie van zelfbeschadiging verhogen als gevolg van normalisering en versterking van het gedrag. Hoe hoger het aantal blootstelling aan zelfbeschadiging iemand meldt (ongeacht of deze via media of andere mensen plaatsvond), hoe vaker zij zelf ook dit gedrag laten zien.
Zimmerman et al. (2016)	Verenigde Staten	Suïcidepogingen	N = 2,180 ± 12 – 18 jaar Gemiddelde leeftijd 17.2	Statistische data analyse van data van de 'National Longitudinal Study of Adulth Health', interviews op school en follow-up interviews bij respondenten thuis.	De kans op een suïcidepoging was 4.43x hoger bij jongeren die meldden dat ze minstens één vriend hadden die een suïcidepoging had gedaan. Jongeren die een suïcidepoging deden hadden significant meer kans om de suïcidepoging van een vriend te overschatten (d.w.z. rapporteerde dat tenminste één vriend suïcide had geprobeerd te plegen, terwijl geen enkele vriend zelf een suïcidepoging meldde) (OR 5.40). Het cognitieve aspect 'perceptie' kan dus een belangrijke rol spelen.

Familie

Een viertal artikelen geeft aan dat een suïcidepoging van een familielid invloed heeft op het ontstaan van verschillende vormen van suïcidaal gedrag bij jongeren. Rubenstein et al (1989)

stelt dat suïcide in het gezin de kans op suïcidaliteit bij tieners op de middelbare school aanzienlijk verhoogt. Het onderzoek van Mittendorfer-Rutz et al. (2008) toonde een sterke associatie tussen suïcidepogingen van broers, zussen en ouders en suïcidepogingen van de respondenten. Volgens hen zou een suïcidepoging van de moeder, broer of zus het risico op het doen van een suïcidepoging zelfs in grotere mate verhogen dan een fatale suïcide van één van deze gezinsleden. Abrutyn en Mueller (2014) maakt als één van de weinigen een onderscheid tussen sekse en geeft aan dat er een verschil in gevoeligheid voor familiale suïcidepogingen is tussen jongens en meisjes. Meisjes zouden hier gevoeliger voor zijn: een suïcidepoging van een familielid zou de kans op suïcidale gedachten bij meisjes 2.994x vergroten terwijl er bij jongens geen significant verband gevonden wordt. Naast suïcidepogingen lijken ook fatale suïcides een effect te hebben. De bevindingen van Chan et al. (2018) suggereren namelijk dat studenten die blootgesteld waren aan een fatale suïcide of suïcidepoging van een familielid, meer kans hadden om zelf suïcide te plegen en/of zelfbeschadiging te melden.

Bij al deze resultaten zijn wel een aantal kanttekeningen die vermeld moeten worden. Zo brengt volgens Rubenstein et al. (1989) het hebben van een familielid die suïcide heeft gepleegd minder risico met zich mee voor het ontwikkelen van suïcidaal gedrag dan seksualiteit (zoals LHB-status), prestatiedruk en persoonlijk verlies. Daarnaast geven Abrutyn en Mueller (2014) aan dat de impact van een suïcidepoging van een familielid en het daarbij behorende risico afneemt met de tijd en dat er weinig bewijs is dat deze ervaring effecten heeft op de lange termijn. Chan et al. (2018) sluit hierbij aan door te zeggen dat het risico zich vooral voordoet in de eerste 12 maanden na blootstelling aan een familiale suïcide(poging). Abrutyn en Mueller (2014) zijn de enige die hier mogelijke verklaringen voor geven: emotionele veerkracht van jongeren en het idee dat de suïcide(poging) met de tijd niet meer centraal staat in iemands dagelijks leven.

Vrienden

Van de acht artikelen die het onderwerp 'vrienden' behandelden, gingen er zes over (mogelijke) contagion na een suïcidepoging van een vriend(in) bij jongeren. Suïcidepogingen van vrienden worden geassocieerd met de ontwikkeling van suïcidale gedachten (Abrutyn & Mueller, 2014; Mueller & Abrutyn, 2015) en suïcidepogingen bij adolescenten (Abrutyn & Mueller, 2014; Chan et al., 2018; Mueller & Abrutyn, 2015; Zimmerman et al., 2016; Randall et al., 2015). Abrutyn en Mueller (2014) zien het vergrote risico op suïcidepogingen na blootstelling aan een suïcidepoging van een vriend(in) vooral bij meisjes en niet bij jongens.

Daarnaast hebben zij hun uitkomsten vergeleken met die van andere onderzoeken en stellen zij dat een suïcidepoging van een vriend(in) een langduriger effect lijkt te hebben dan het lezen over suïcide in de krant of het zien van een fictieve suïcide op televisie. Volgens Zimmerman et al. (2016) is de kans op een suïcidepoging 4.43x hoger bij jongeren die minstens één vriend hebben die een suïcidepoging heeft gedaan.

Abrutyn en Mueller (2014) en Chan et al. (2018) zeggen in het geval van suïcidepogingen van een vriend(in) hetzelfde als bij suïcidepogingen van familie: de impact en het daarbij behorende risico neemt af met de tijd, er is weinig bewijs dat het ervaren van een suïcidepoging van een vriend effecten heeft op de lange termijn en het risico doet zich vooral voor in de eerste 12 maanden na blootstelling. Ten slotte benoemen Zimmerman et al. (2016) nog een risicofactor op het gebied van suïcidepogingen van vrienden. Het overschatten hiervan (denken dat iemand een suïcidepoging heeft gedaan terwijl dit niet zo is) is sterk geassocieerd met een poging tot suïcide van de respondent, terwijl het onderschatten dit niet is.

Naast artikelen die de impact van een suïcidepoging van een vriend(in) besproken, waren er ook twee artikelen die specifiek keken naar contagion van zelfbeschadiging onder vrienden. Kennis van zelfbeschadiging van een vriend(in) wordt geassocieerd met zelfbeschadiging, suïcide gedachten en pogingen (Syed et al., 2020). Schwartz-Mette en Lawrence (2019) gaven zelfs aan empirisch bewijs gevonden te hebben voor contagion van zelfbeschadiging binnen vriendschapsrelaties, ongeacht de kwaliteit van deze relatie.

Ten slotte is er één artikel met een hele andere conclusie. Swanson en Colman (2013) suggereren namelijk dat het niet uitmaakt of je een (goede) vriend of slechts een kennis bent van iemand waarvan je weet dat die is overleden aan suïcide. Het zijn van een vriend zou volgens hen zelfs een minder hoog risico op suïcidaal gedrag met zich meebrengen vergeleken met het niet of nauwelijks kennen van die persoon maar wel op de hoogte zijn van hun suïcide.

Peers

Over contagion van suïcidaal gedrag door de peergroep zijn verschillende conclusies getrokken in de artikelen. Meest opvallend is dat Chan et al. (2018) aangeeft dat er weinig bewijs is voor contagion van zelfbeschadiging en suïcidepogingen binnen de schoolgemeenschap, terwijl Swanson en Colman (2013) juist suggereren dat het overlijden van een medeleerling aan suïcide een sterk effect heeft, nog sterker dan het persoonlijk kennen van iemand. Daarnaast geven ook Alqueza et al. (2021) aan dat het kennen van een

leeftijdsgenoot die een suïcidepoging heeft gedaan geassocieerd wordt met een grotere kans op suïcidepoging, evenals met een overgang van ideevorming naar een suïcidepoging met een voorafgaand plan.

Naast alle tegenstrijdige suggesties over contagion met betrekking tot suïcidepogingen, zijn er ook een tweetal artikelen die iets anders zeggen over contagion van zelfbeschadiging dan Chan et al. (2018). Zo hebben Syed et al. (2020) bewijs gevonden dat consistent is met een contagion-effect voor zelfbeschadiging bij adolescenten in peergroepen. Daarnaast spreken Seong et al. (2021) van een verband tussen zelfbeschadiging van leeftijdsgenoten en een verhoogd risico op levenslange suïcidaliteit (suïcidale gedachten, zelfbeschadiging en suïcidepogingen).

Media

Het artikel Arendt et al. (2019) laat zien dat jonge mensen die blootgesteld worden aan zelfbeschadiging op sociale media (opzettelijk dan wel per ongeluk) een hoger risico lopen op zelfbeschadiging of het plegen van suïcide. Hetzij vanwege de blootstelling zelf of omdat ze al een hoger risico lopen dus meer kans hebben om deze content tegen te komen. Swedo et al. (2021) maken een onderscheid tussen passieve blootstelling en actief produceren van suïcide content. Volgens hen wordt passieve blootstelling aan suïcide op sociale media geassocieerd met suïcidale ideevorming maar niet met suïcidepoging, in tegenstelling tot het actief produceren van deze content. Dit idee wordt ondersteund door Seong et al. (2021), zij concluderen dat de mate van contagion van zelfbeschadiging via sociale media afhankelijk is van een actieve of passieve blootstelling en reeds bestaande kwetsbaarheden. Het actief plaatsen wordt ook door hen niet alleen in verband gehouden met een verhoogd risico op suïcidepogingen, maar ook met levenslange suïcidaliteit. Passieve blootstelling lijkt geen significant verband te hebben met een verhoogd risico op suïcidepogingen of levenslange suïcidaliteit. Zhu et al. (2016) spreken dit weer tegen. Zij suggereren dat veel blootstelling aan zelfbeschadiging in de media betrokken is bij contagion van zelfbeschadiging met als argument dat frequente blootstelling kan zorgen voor normalisering en versterking van het gedrag.

Andere vormen van media die onder de loep genomen zijn, betreffen nieuwsartikelen en films en series. Volgens Abrutyn en Mueller (2014) heeft een suïcidepoging van een vriend(in) een langduriger effect dan het lezen over suïcide in de krant of het zien van een fictieve suïcide. Swedo et al. (2021) sluit hierbij aan door aan te tonen dat na het corrigeren voor sociodemografische kenmerken, geschiedenis van suïcidaliteit en blootstelling aan

sociale media, online nieuwsartikelen niet geassocieerd werden met suïcidale ideevorming en er zelfs zorgde voor een verminderde kans op suïcidepogingen. Het blijkt dat het soort publiciteit dat aan suïcide wordt besteed het gedrag van tieners kan beïnvloeden. Als een artikel gaat over suïcide, maar hierbij ook vermeldt dat tieners professionele hulp (kunnen) zoeken zou het contagion-effect kunnen verminderen (Gibson & Range, 1991). Met betrekking tot films en series vonden Swedo et al. (2021) wel associaties tussen het kijken van de Netflix-serie 13 Reasons Why en suïcidale ideevorming bij studenten zonder een voorgeschiedenis van suïcidale ideevorming. Echter, lijkt in het onderzoek van Ferguson et al. (2021) dat het kijken naar films en series met een fictief suïcidethema geen relatie heeft met het ontwikkelen van suïcidale ideevorming.

Specifieke Settings waarin Adolescenten Zich Bevinden

Drie van de vier artikelen die zich op contagion gericht hebben in een (psychiatrische) setting hebben gekeken naar contagion van zelfbeschadiging. Het lijkt een relatief zeldzaam fenomeen te zijn voor intramurale psychiatrische patiënten – in het bijzonder die zonder verleden van zelfbeschadiging (Cawthrope et al., 2003) -, echter kan er met grote voorzichtigheid gezegd worden dat zelfbeschadiging besmettelijk kan zijn bij adolescenten in de klinische praktijk (Hauber et al., 2019; Taiminen et al., 1998). Taiminen et al. (1998) geven een mogelijke verklaring voor het voorkomen van contagion op de afdeling waar zij hun onderzoek uitgevoerd hebben. Het missen van persoonlijke relaties en sociale stress door overbezetting op de gesloten afdeling samen met de patiëntenpopulatie die kwetsbaar is voor imitatie zouden de afdeling blootgesteld hebben aan contagion.

Het vierde artikel heeft een bredere oriëntatie genomen en zich gericht op contagion van suïcidaal gedrag (in plaats van alleen zelfbeschadiging) op een psychiatrische afdeling, en hier in tegenstelling tot Cawthrope et al. (2003) geen bewijs voor gevonden. Hier gaf het wel een mogelijke verklaringen voor, het kan namelijk zijn dat er wel contagion plaats gevonden heeft, maar het niet gelukt is om dit vast te leggen/te meten. Daarnaast nam het aantal suïcidale gedachten tijdens de opname wel toe, dit wordt echter toegeschreven aan een verhoogd vermogen om gedachten en gevoelens te verwoorden, erkennen en uit te drukken. (King et al., 1995). In tegenstelling tot de toename van suïcide gedachten die King et al. (1995) vonden, zou volgens Cawthrope et al. (2003) de incidentie van zelfbeschadiging wel afnemen bij degenen die in het verleden zichzelf beschadig hebben tijdens intramurale psychiatrische behandeling. Echter, toonde zij dit gedrag al vóór opname en kan er daarom

volgens Cawthrope et al. (2003) niet gezegd worden dat er in dit geval sprake is van contagion.

Persoonlijke Kenmerken

Er is een achttal artikelen dat risicofactoren op het gebied van persoonlijke kenmerken aanstipt die de kans op contagion vergroten. Emotionele stress kan een belangrijk mechanisme zijn bij het ontstaan van suïcide gedachten (Abrutyn & Mueller, 2014) en problemen in de emotieregulatie kunnen de effecten van contagion versterken (Schwartz-Mette & Lawrence, 2019). Mueller en Abrutyn (2015) hebben geen direct bewijs gevonden dat emotionele contagion ten grondslag ligt aan suïcide contagion. Zij hebben namelijk alleen een relatie gevonden tussen emotioneel leed van een vriend en emotioneel leed bij de respondent en geen relatie tussen emotioneel leed van een vriend en suïcidaliteit van de respondent. Echter, zeggen zij wel dat emoties nog steeds een indirecte, ondersteunende rol kunnen spelen bij suïcide contagion, omdat er wel bewijs gevonden is voor de sociale contagion van negatieve emoties wat kan leiden tot suïcidale gedrag.

In het artikel van Conigliaro & Ward-Ciesielski (2021) komt naar voren dat de noodzaak om tot een groep te behoren en een hogere mate van afhankelijkheid een belangrijke rol kunnen spelen bij contagion van zelfbeschadiging. Het in mindere mate hebben van deze behoeften kan een beschermende factor zijn. Daarnaast kan ook het hebben van stressvolle levensgebeurtenissen – zoals, de dood van een ouder of familielid, echtscheiding, verhuizing van het huishouden, verblijf in een ziekenhuis, verblijf in een pleeggezin, ziekte of letsel van het kind of familielid, misbruik, alcoholisme of psychische stoornis in het gezin, conflict tussen ouders, problemen op school of een andere traumatische gebeurtenis - voorspellend zijn voor de mate van contagion na blootstelling aan suïcide. (Swanson & Colman, 2013).

Yildiz et al. (2019) tonen aan dat suïcide contagion ook dient als een verspreidingsmechanisme dat de genderverschillen in het risico op suïcidepogingen vergroot. Omdat adolescenten gewoonlijk socialiseren in een context van hetzelfde geslacht en vrouwelijke adolescenten meer suïcidaal gedrag blijken te vertonen dan mannen (vanwege verschillende risicofactoren of differentiële socialisatie), lopen ze ook een hoger risico om in hun sociale netwerken te worden blootgesteld aan suïcidaal gedrag.

Ten slotte geven Zimmerman et al. (2016) aan dat er ook nog een cognitief aspect is dat een belangrijke rol kan spelen, namelijk perceptie. Wat jongeren denken dat in hun netwerk gebeurt is wat gedrag drijft. Het overschatten van suïcidepogingen van vrienden

(rapporteren dat vrienden een suïcidepogingen gedaan hebben terwijl deze vrienden dit zelf niet melden) wordt sterk geassocieerd met een suïcidepoging van de respondenten.

Theorieën

Vier artikelen bieden ondersteuning aan de social learning theorie. Abrutyn en Mueller (2014) argumenteren dat het ervaren van een suïcidepoging van een significant ander ervoor kan zorgen dat jongeren suïcidaal worden omdat ze leren dat het een manier is om om te gaan met verontrustende levensgebeurtenissen. Hierin speelt dus vooral het ‘leren’ een rol. Chan et al. (2018) kijken naar de theorie vanuit ‘sociale relaties’ en geven aan dat hun bevindingen de social learning theorie ondersteund, omdat respondenten meer beïnvloed worden door suïcidaal gedrag van familie en vrienden (hun sociale relaties) dan van medeleerlingen, en familie en vrienden vaker gezien worden. Muehlenkamp et al. (2008) sluiten zich hierbij aan. Dit artikel suggereert dat sociale factoren de percentages zelfbeschadiging kunnen beïnvloeden en biedt indirecte ondersteuning aan de social learning theorie: studenten die iemand kenden die betrokken was bij zelfbeschadiging, hadden significant meer kans om dit zelf ook te gaan doen. Dit onderzoek stelt dat bepaalde sociale invloeden dus een rol spelen in de contagion van zelfbeschadiging. Echter, blijft het onduidelijk welke factoren mogelijk bijdragen aan deze sociale modellering. Ten slotte vinden Zhu et al. (2016) empirische ondersteuning voor de suggestie dat zelfbeschadigende inhoud op internet de frequentie van zelfbeschadiging zou kunnen verhogen als gevolg van een soort normalisatie – door veelvoudige blootstelling via sociale relaties lijkt het gedrag normaal en acceptabel te zijn – wat kan zorgen voor versterking van het gedrag.

Twee artikelen richtten zich op de theorie van assortatieve relaties en gaven aan dat deze theorie contagion van suïcidaal gedrag waarschijnlijk niet kon verklaren. In het onderzoek van Syed et al. (2020) kon namelijk gecorrigeerd worden voor veel verschillende psychische aandoeningen die voorkomen bij adolescenten en op basis waarvan zij relaties met elkaar aan (kunnen) gaan (depressieve stoornis, angststoornissen, gedragsstoornissen en ADHD) waardoor dit geen verklaring kan bieden voor het gevonden contagion effect. Randall et al. (2015) vonden bewijs tegen de hypothese dat assortatief relateren de enige verantwoordelijke is voor het verhoogde risico op suïcide dat gepaard gaat met blootstelling aan suïcidaal gedrag van leeftijdsgenoten.

Preventies

In de meeste artikelen worden geen preventies voor contagion besproken en gemeten. Alleen Gibson en Range (1991) wagen zich hier aan. Volgens hen kan het informeren van tieners over het feit dat iemand in nood psychologische hulp zoekt, kan hen ertoe bewegen dat zij zelf ook dergelijke hulp zoeken. Dit kan bijvoorbeeld door het lezen van ervaringen van adolescenten die hetzelfde hebben meegemaakt. Dit heeft een duidelijke preventieve werking op contagion van suïcidaal gedrag. Daarnaast werkt het preventief als geestelijke gezondheidsprofessionals onmiddellijk naar een school gaan nadat een tiener suïcide heeft gepleegd. Dit helpt studenten het voorval te verwerken en hen te informeren over alternatieve vormen van hulp die voor hen beschikbaar zijn en die door veel tieners gebruikt worden.

Discussie

Het doel van dit onderzoek was om een overzicht te creëren van de literatuur die al beschikbaar was over contagion onder jongeren van 10 tot 24 jaar in relatie tot suïcidaal gedrag. De onderzoeksvraag die hierbij hoorde luidde: ‘Aan de hand van welke theorieën en mechanismen (en in welke settings of omgevingen) kan begrepen worden dat contagion (besmetting) een rol speelt voor suïcidaliteit onder jongeren, en in hoeverre is daar empirisch bewijs voor gevonden?’. Om tot een antwoord te komen is een systematisch literatuuronderzoek uitgevoerd en zijn 24 artikelen geanalyseerd. Deze literatuur viel uiteen in een aantal categorieën, namelijk familie, vrienden, peers, media, specifieke settings waarin adolescenten zich bevinden, persoonlijke kenmerken, theorieën en preventies.

Er zijn vier artikelen die in dit onderzoek iets zeggen over suïcidaliteit in de familie. Deze bevestigen allemaal dat het hebben van een familielid die een suïcidepoging heeft gedaan, invloed heeft op het ontstaan van verschillende vormen van suïcidaal gedrag - suïcidegedachten, zelfbeschadiging en suïcidepogingen- bij jongeren (Abrutyn & Mueller, 2014; Chan et al., 2018; Mittendorfer-Rutz et al., 2008; Rubenstein et al., 1989;). Echter, dit effect – en daarmee het risico op het laten zien van suïcidaal gedrag - neemt af met de tijd (Abrutyn & Mueller, 2014; Chan et al., 2018). Opvallend is dat een suïcidepoging van een familielid een grotere rol lijkt te spelen in contagion van suïcidaal gedrag dan een fatale suïcide (Chan et al., 2018; Mittendorfer-Rutz et al., 2008). Kijkend naar een andere vorm van suïcidaal gedrag dan suïcidepogingen, namelijk zelfbeschadiging, valt het op dat geen van de geïnccludeerde artikelen aandacht heeft besteed aan contagion van zelfbeschadiging binnen de familie. Er kan dus geen conclusie getrokken worden over het hele spectrum suïcidaal gedrag in de familie met betrekking tot contagion. Los voor de vorm suïcidepogingen kan dit wel:

suïcidepogingen in de familie spelen een belangrijke rol in contagion voor suïcidaliteit onder jongeren (OR's lagen tussen 1.98 en 4.98).

Voor suïcidepogingen van vrienden geldt hetzelfde als voor familie: het vergroot het risico op suïcidepogingen (Abrutyn & Mueller, 2014; Chan et al., 2018; Mueller & Abrutyn, 2015; Zimmerman et al., 2016; Randall et al., 2015) en suïcidale gedachten bij adolescenten (Abrutyn & Mueller, 2014; Mueller & Abrutyn, 2015) en de impact en het daarbij behorende risico neemt af met de tijd (Abrutyn & Mueller, 2014; Chan et al., 2018). Daarnaast is binnen het thema 'vrienden' wel onderzoek gedaan naar contagion van zelfbeschadiging en hier is empirisch bewijs voor gevonden, ongeacht de kwaliteit van de (vriendschaps)relatie (Schwartz-Mette & Lawrence, 2019). Voor nu wordt aangenomen dat het hebben van vrienden die suïcidaal gedrag vertonen een risico op contagion met zich meebrengt voor zowel suïcidale gedachten (OR 1.56-3.30), zelfbeschadiging (OR 1.64-2.76) als het doen van suïcidepogingen (OR 1.59-3.89).

Contagion van zelfbeschadiging blijkt niet alleen voor te komen in vriendschapsrelaties, maar ook in peergroepen (Syed et al., 2020; Seong et al., 2021). Dit sluit aan bij de uitspraak van Schwartz-Mette en Lawrence (2019), dat de kwaliteit van een relatie geen rol speelt. Echter, spreekt het onderzoek van Swanson en Colman (2013) deze uitspraak tegen. Zij zeggen dat de kwaliteit wel uitmaakt, maar dan niet in de meest voor de hand liggende richting. Volgens hen zou het hebben van een vriend die overleden is aan suïcide namelijk een minder hoog risico op suïcidaal gedrag met zich meebrengen dan slechts het kennen van iemand die overleden is aan suïcide (zoals een medeleerling). Verder bestaat er ook niet veel eenstemmigheid tussen de verschillende artikelen over contagion met betrekking tot suïcidepogingen binnen peergroepen. Hier worden verschillende en elkaar tegensprekende conclusies over getrokken: van een sterk tot geen effect, waarbij de odds ratios variëren van 0.91 tot 5.06. Door deze uiteenlopende resultaten is het moeilijk om een eenduidige conclusie te trekken met betrekking tot de rol van suïcide contagion in peergroepen voor het hele spectrum van suïcidaal gedrag.

Wanneer gekeken wordt naar de rol van sociale media is het vooral van belang of er sprake is van passieve blootstelling (per ongeluk) of actieve blootstelling (opzoeken) aan suïcide content (Seong et al., 2021; Swedo et al., 2021). Passieve blootstelling wordt geassocieerd met suïcide ideevorming, terwijl actieve blootstelling zou kunnen resulteren in suïcidepogingen. Het is belangrijk te noemen dat Arendt et al. (2019) stellen dat blootstelling aan zelfbeschadiging op sociale media (opzettelijk dan wel per ongeluk) een hoger risico op zelfbeschadiging en het plegen van suïcide met zich meebrengt, echter kleven er

methodologische beperkingen aan het artikel. Naast sociale media is er ook gekeken naar contagion via films, series met een fictief suïcidthema en nieuwsartikelen. Er kan geconcludeerd worden dat hier geen sprake van lijkt te zijn. Het soort publiciteit dat aan suïcide besteed wordt kan het gedrag wel op een voordelige wijze beïnvloeden; het zou zelfs kunnen zorgen voor verminderende kans op suïcidepogingen (Gibson & Range, 1991; Swedo et al., 2021).

In overeenkomst met de in de inleiding aangegeven schaarste aan onderzoeken zijn in dit literatuuronderzoek ook weinig artikelen gevonden die onderzoek gedaan hebben naar contagion in specifieke settingen. De vier gevonden artikelen richtten zich wel allemaal op dezelfde setting, namelijk intramurale psychische zorg. Echter, de resultaten spreken elkaar tegen en zijn op meerdere vlakken beperkt: er is met name gekeken naar contagion van zelfbeschadiging, alle studies hebben een kleine, beperkte sample en hun onderzoek alleen uitgevoerd binnen één klinische setting (Cawhtrope et al., 2003; Hauber et al., 2019; King et al., 1995; Taiminen et al., 1998). Dit is niet sterk genoeg om een duidelijke uitspraak te doen of een harde conclusie te trekken.

Er zijn ook nog een aantal losstaande artikelen in dit onderzoek die verschillende persoonlijke kenmerken noemen die effecten van suïcidale contagion zouden kunnen versterken: emotionele stress (Abrutyn & Mueller, 2014), problemen in de emotieregulatie (Schwartz-Mette & Lawrence, 2019), de noodzaak om tot een groep te willen behoren (Conigliaro & Ward-Ciesielski, 2021) en misperceptie van suïcide in het netwerk (Zimmerman et al., 2016). Er is één persoonlijk kenmerk dat wel vaker uitgelicht wordt. Er zijn drie artikelen die aangeven dat er een discrepantie is tussen jongens en meisjes met betrekking tot gevoeligheid voor contagion van suïcidaal gedrag. Zo stellen Abrutyn en Mueller (2014) dat meisjes een groter risico hebben op het plegen van een suïcidepoging na blootstelling aan een suïcidepoging van een vriend(in) of familielid. Yildiz et al. (2019) besteden hier ook aandacht aan: adolescenten socialiseren gewoonlijk in een context van hetzelfde geslacht en omdat vrouwen meer suïcidaal gedrag blijken te vertonen dan mannen, lopen ze ook een hoger risico om blootgesteld te worden aan suïcidaal gedrag in hun sociale netwerk. Hiermee tonen zij aan dat suïcide contagion dient als een verspreidingsmechanisme dat de genderverschillen in het risico op suïcidepogingen vergroot. De meeste geïncludeerde artikelen specificeerden de man-vrouw verhouding wel bij het presenteren van de sample, maar maakten hier geen onderscheid tussen in de resultatensectie.

In de inleiding is ook verwezen naar een tweetal theorieën die een mogelijke verklaring zouden kunnen bieden voor contagion van suïcidaal gedrag onder jongeren. Eén

van deze theorieën is assortatief relateren. Volgens Joiner (1999, 2003) zou dit een belangrijke theorie kunnen zijn op het gebied van contagion van suïcidaal gedrag, dit komt echter niet zo eenduidig naar voren in huidig literatuuronderzoek. Huidig onderzoek geeft aan dat assortatieve relaties contagion van suïcidaal gedrag waarschijnlijk niet verklaren, of in ieder geval niet de enige verantwoordelijke is (Randall et al., 2015). Er kon namelijk gecorrigeerd worden voor veel verschillende psychische aandoeningen op basis waarvan adolescenten relaties met elkaar aan kunnen gaan (Syed et al., 2020). In tegenstelling tot de theorie van assortatieve relaties, is er wel steun gevonden voor de – ook in de inleiding genoemde – sociale learning theorie als mogelijke verklaring voor contagion. Het ervaren van een suïcidaal gedrag via sociale relaties kan jongeren leren dat het een manier is om om te gaan met bijvoorbeeld verontrustende levensgebeurtenissen en het als normaal en acceptabel gedrag te gaan zien (Abrutyn & Mueller, 2014; Zhu et al., 2016). Echter zijn voor beide theorieën te weinig resultaten gevonden zijn om de één uit te sluiten of te zeggen dat één van de theorieën contagion van suïcidaal gedrag onder jongeren verklaard.

Op het gebied van preventies is weinig onderzoek gedaan. Uit het artikel van Gibson en Range (1991) blijkt dat het informeren van jongeren over het feit dat iemand psychologische hulp zocht, hen ertoe kan bewegen dat zelf ook te doen, wat een preventieve werking heeft op contagion van suïcidaal gedrag. Daarnaast helpt het als studenten direct hulp krijgen van professionals bij het verwerken van een suïcide. Er zijn verder geen artikelen gevonden die bepaalde preventieve maatregel gemeten hebben, er valt dus ook geen conclusie te trekken over wat een werkzame wijze is om contagion te voorkomen.

Beperkingen geïnccludeerde artikelen

Er zijn een aantal beperkingen binnen de geïnccludeerde artikelen die belangrijk zijn om te noemen. Ten eerste heeft een groot aantal artikelen een cross-sectioneel design gehanteerd (Chan et al., 2018; Conigliario & Ward-Ciesielski., 2021; Seong et al., 2021; Muehlenkamp et al., 2008; Swedo et al., 2021; Yildiz et al., 2019; Zimmerman et al., 2016). Door dit design te gebruiken zijn deze artikelen beperkt in het vermogen om een causale bewering te doen, omdat hiermee tijdsrelatie tussen blootstelling aan suïcide en het gaan vertonen van suïcidaal gedrag niet geëvalueerd kan worden. Om bevindingen uit deze studies te versterken, zijn onderzoeken met een longitudinaal ontwerp nodig. Naast het gebruikte ontwerp waarschuwden meerdere onderzoekers voor de generaliseerbaarheid van hun resultaten met elk hun eigen reden om dit te doen: kleine sample (Conigliario & Ward-Ciesielski, 2021; Ferguson, 2021), plaatsgebonden (Alqueze et al., 2021; Swedo et al., 2021),

onderzoek uitgevoerd in één klinische setting (Hauber et al., 2019; King et al., 1995; Zhu et al., 2016), gegevens op basis van ziekenhuisopnames waardoor mensen die wel een suïcidepoging hebben gedaan maar niet in het ziekenhuis waren opgenomen werden uitgesloten (Mittendorfer-Ruts et al., 2008), niet representatief voor de algemene jongeren bevolking (Rubenstein et al., 1989; King et al., 1995).

Naast beperkingen met betrekking tot de generaliseerbaarheid, zijn er nog een aantal beperkingen in de metingen. Eén van deze beperkingen betreft de verzameling van data via zelf-rapportage. Hierbij bestaat het gevaar op sociaal wenselijke antwoorden en terughoudendheid om te rapporteren over gevoelige onderwerpen zoals suïcidaal gedrag waardoor er geen goed beeld ontstaat van de werkelijkheid (Conigliaro & Ward-Ciesielski., 2021; Syed et al., 2020; Zhu et al., 2016). Een andere beperking in de meting betreft het meten van de sterkte van de connectie (relatie) tussen mensen die suïcidaal gedrag vertonen en zij die hieraan blootgesteld worden (Muehlenkamp et al., 2008; Mueller & Abrutyn, 2015; Yildiz et al., 2019). Er is tot nu toe namelijk alleen nog maar empirisch bewijs gevonden dat de kwaliteit van een relatie geen invloed heeft op de contagion van zelfbeschadiging. Het is dus wel mogelijk dat de sterke van de relatie tussen personen de effecten van contagion voor andere vormen van suïcidaal gedrag bemiddelt. Daarnaast geven Syed et al. (2020) en Swanson en Swedo et al. (2021) aan dat de validiteit van de resultaten beïnvloed kunnen zijn door uitsluiting van deelnemers met ontbrekende gegevens of die twijfelden om mee te doen met het onderzoek, omdat juist deze groep jongeren vaak een hogere prevalentie van suïcidaal gedrag heeft. Dit kan dus leiden tot een ondervertegenwoordiging en leiden tot verkeerde associaties. Tevens zijn er een aantal onderzoeken (Abrutyn & Mueller, 2014; Cawthrope et al., 2013; Mueller & Abrutyn, 2015; Randall et al., 2015; Zimmerman et al., 2016) die gebruik hebben gemaakt van relatief ‘oude data’, verzameld voor het jaar 2000. Het is belangrijk om dit in gedachten te houden bij het interpreteren van de data, want over de jaren heen hebben er veel veranderingen plaatsgevonden. Zo is bijvoorbeeld het internet gebruik en sociale media heel snel gegroeid in de laatste decennia (Zimmerman et al., 2016).

Ten slotte is er nog een belangrijke beperking te noemen op individueel niveau. Arendt et al. (2019) stellen namelijk dat blootstelling aan zelfbeschadiging op sociale media een hoger risico op onder andere het plegen van suïcide met zich meebrengt. Dit is een heftige uitspraak, vooral als de beperkingen van het onderzoek in acht genomen worden: er wordt een convenience sample gebruikt en het meetinstrument was waarschijnlijk niet gevoelig genoeg. Daarnaast hebben zij ook niet kunnen meten of de respondenten met een hoger risico op het

plegen van suïcide ook daadwerkelijk overleden zijn aan suïcide. Deze uitspraak moet dus met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

Beperkingen huidig onderzoek

Ook huidig literatuuronderzoek heeft beperkingen waar rekening mee gehouden moet worden. Kijkend naar de methode zijn er al een aantal dingen te benoemen. Zo is er in verband met de beschikbare tijd voor gekozen om geen gebruik te maken van de sneeuwbal methode om tot meer artikelen te komen. Dit zal ervoor gezorgd hebben dat bruikbare artikelen die niet met de zoekslag gevonden zijn dus geen onderdeel uitmaken van het literatuuronderzoek waardoor belangrijke bevindingen op het gebied van contagion van suïcidaal gedrag onder jongeren misschien niet in deze studie terug te vinden zijn. Een andere methodologisch punt - dat zowel een sterk als zwakte punt vormt van dit onderzoek - is dat het naar meerdere vormen van suïcidaal gedrag gekeken heeft. Dit is een sterk punt omdat het alomvattend is en suïcide pogingen vaak voorafgegaan worden door andere vormen van suïcidaal gedrag. Echter, kan het ook een zwakte punt zijn omdat je hiermee een globaal beeld vormt over contagion met betrekking tot alle vormen van suïcidaal gedrag in plaats van de diepte in gaat over één van de vormen. Daarnaast kan ook de keuze om geen jaartal afbakening te hanteren zowel gezien worden als sterk en zwakpunt. Door hier geen cut-off te kiezen worden ook een aantal relatief 'oudere', interessante bevindingen van voor het jaar 1995 meegenomen. Echter, er moet wel nagegaan worden of dit nog relevant is voor de huidige tijd. Er wordt niet vanuit gegaan dat er een significant verschil is, maar enige verandering door de tijd (en bijvoorbeeld de opkomst van het internet en sociale media) kan niet geheel uitgesloten worden. Ten slotte, zijn er twee artikelen geïnccludeerd die geschreven zijn door dezelfde auteurs, een jaar na elkaar uitgebracht zijn en deels gebaseerd zijn op dezelfde data. Dit zou kunnen zorgen voor enige vorm van vertekening, omdat ze betrekking hebben op dezelfde categorie met betrekking tot contagion van suïcidaal gedrag onder jongeren.

Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Op basis van de bevindingen en beperkingen van huidig onderzoek naar de rol die contagion speelt voor suïcidaliteit onder jongeren zijn een aantal aanbevelingen te doen voor vervolgonderzoek.

Ten eerste zou het erg interessant zijn om vervolgonderzoek te doen naar de verschillen en overeenkomsten van het contagion effect van suïcidaal gedrag van familie en vrienden. Huidig onderzoek toont hier namelijk een grote mate van overlap in. Het zou

interessant zijn om te weten wat de onderliggende mechanismen zijn van deze overlap en om te kijken of er ergens toch wel een verschil is en waar dit verschil dan uit ontstaat. Een tweede implicatie voor vervolgonderzoek komt voort uit de nog prille bevinding dat er een onderscheid kan zijn tussen gevoeligheid voor contagion van suïcidaal gedrag tussen mannen en vrouwen. Daarnaast zou het raadzaam zijn om vervolgonderzoek te doen naar de genoemde verschillende persoonlijke kenmerken die in dit onderzoek elk in een afzonderlijk artikel naar voren kwamen. Dit gaat om emotionele stress, problemen in de emotieregulatie, de noodzaak om tot een groep te willen behoren en misperceptie van suïcide in het netwerk. Doordat dit niet expliciet naar voren komt in andere onderzoeken, is hierover geen conclusie getrokken. Dit zou wel mogelijk zijn als meer onderzoek aangeeft dat deze kenmerken effect hebben op contagion van suïcidaal gedrag. Elk van deze aanbevelingen heeft natuurlijk zijn waarde, toch wordt het meeste belang gezien in vervolgonderzoek naar contagion van suïcidaal gedrag binnen specifieke settingen waarin adolescenten zich bevinden, zoals (jeugd)detentiecentra en begeleid en klinische woon- en behandelvormen. Hier is namelijk nog vrij weinig onderzoek naar gedaan, wat eigenlijk best discutabel is aangezien jongeren zich hier vaak niet vrijwillig in bevinden. Het is van belang dat je zeker weet dat zij daar geen verhoogd risico lopen om suïcidaal gedrag te ontwikkelen, want dat zou niet verantwoord zijn. Onderzoek hiernaar zou veel nieuwe perspectieven op kunnen leveren op het gebied van deze settingen.

Conclusie en aanbevelingen voor de praktijk

Concluderend kan gesteld worden dat familie en vrienden een grote rol lijken te spelen in contagion van suïcidaliteit en dat er geen sprake is van contagion van suïcidaal gedrag via films en series met een fictief suïcidethema en nieuwsartikelen. Er zijn echter nog wel veel onzeker- en onenigheden op het gebied van peers, sociale media, specifieke settingen en persoonlijk kenmerken en er zijn te weinig artikelen gevonden met verklarende theorieën en mogelijke preventies om hier conclusies over te trekken. Het zal een goede toevoeging zijn om vervolgonderzoek te doen binnen deze gebieden om zo een beter begrip te krijgen van het fenomeen contagion van suïcidaal gedrag onder jongeren. Vervolgonderzoek naar de persoonlijke kenmerken zou van groot belang kunnen zijn voor de praktijk. Er zou dan ingespeeld kunnen worden op kenmerken die van invloed lijken te zijn op contagion van suïcidaal gedrag, in de vorm van preventieve interventies, bijvoorbeeld door emotieregulatie problemen te verhelpen en stress te verlichten. Het is namelijk moeilijk om een aanbeveling te doen voor mensen die zich bezighouden met suïcide preventie en behandeling, aangezien er

weinig onderzoek gedaan is naar de preventie of interventie bij contagion van suïcidaal gedrag. Het bieden van school- en gemeenschapsbrede interventies in plaats van alleen hulp bieden aan directe vrienden lijkt een goede zet te zijn (Swanson & Colman, 2013), omdat meerdere artikelen zijn die aangeven dat de kwaliteit van de relatie geen invloed heeft op de mate van contagion. Daarnaast lijkt dat jongeren eerder hulp zoeken als ze horen of lezen over anderen in hun situatie die psychologische hulp zochten en als ze geïnformeerd worden over de vormen van hulp die er zijn.

Referentielijst

- Abrutyn, S., & Mueller, A. S. (2014). Are suicidal behaviors contagious in adolescence? Using longitudinal data to examine suicide suggestion. *American Sociological Review*, 79(2), 211–227.
- Alqueza, K. L., Pagliaccio, D., Durham, K., Srinivasan, A., Stewart, J. G., & Auerbach, R. P. (2021). Suicidal thoughts and behaviors among adolescent psychiatric inpatients. *Archives of Suicide Research: Official Journal of the International Academy for Suicide Research*, 1-14, 1–14. <https://doi.org/10.1080/13811118.2021.1999874>
- Arendt, F., Scherr, S., & Romer, D. (2019). Effects of exposure to self-harm on social media: Evidence from a two-wave panel study among young adults. *New Media & Society*, 21(11–12), 2422–2442. <https://doi.org/10.1177/1461444819850106>
- Bachmann, S. (2018). Epidemiology of Suicide and the Psychiatric Perspective. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(7), 1425. <http://dx.doi.org/10.3390/ijerph15071425>
- Becker, K., Mayer, M., Nagenborg, M., El-faddagh, M., & Schmidt, M. H. (2004). Parasuicide online: can suicide websites trigger suicidal behaviour in predisposed adolescents? *Nordic Journal of Psychiatry*, 58(2), 111–114. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1080/08039480410005602>
- Bilsen, J. (2018). Suicide and Youth: Risk Factors. *Frontiers in Psychiatry*, 9. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.3389/fpsy.2018.00540>
- Cash, S. J., Thelwall, M., Peck, S. N., Ferrell, J. Z., & Bridge, J. A. (2013). Adolescent suicide statements on myspace. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 16(3), 166–74. <https://doi.org/10.1089/cyber.2012.0098>
- Charles, G. P. D., & Matheson, J. P. D. R. S. W. (2008). The use of involved neutrality with self-mutilative behavior among young people in residential settings. *Residential*

- Treatment for Children & Youth*, 24(4), 299–313.
<https://doi.org/10.1080/08865710802174335>
- Cawthorpe, D., Somers, D., Wilkes, T., & Phil, M. (2003). Behavioral contagion reconsidered: self-harm among adolescent psychiatric inpatients: a five-year study. *The Canadian Child and Adolescent Psychiatry Review = La Revue Canadienne De Psychiatrie De L'enfant Et De L'adolescent*, 12(4), 103–6.
- Chan, S., Denny, S., Fleming, T., Fortune, S., Peiris-John, R., & Dyson, B. (2018). Exposure to suicide behaviour and individual risk of self-harm: Findings from a nationally representative New Zealand high school survey. *The Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 52(4), 349–356. <https://doi.org/10.1177/0004867417710728>
- Conigliaro, A., & Ward-Ciesielski, E. (2021). Associations between social contagion, group conformity characteristics, and non-suicidal self-injury. *Journal of American College Health: J of Ach, 1-9*, 1–9. <https://doi.org/10.1080/07448481.2021.1928141>
- De Leo, D., Burgis, S., Bertolote, J. M., Kerkhof, A. J. F. M., & Bille-Brahe, U. (2006). Definitions of suicidal behavior: Lessons learned from the WHO/EURO Multicentre Study. *Crisis: The Journal of Crisis Intervention and Suicide Prevention*, 27(1), 4–15. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1027/0227-5910.27.1.4>
- Ferguson, C. J. (2021). One less reason why: Viewing of suicide-themed fictional media is associated with lower depressive symptoms in youth. *Mass Communication and Society*, 24(1), 85–105. <https://doi.org/10.1080/15205436.2020.1756335>
- Ford, J. (2008). Social learning theory and nonmedical prescription drug use among adolescents. *Sociological Spectrum*, 28(3), 299–316.
- Gibson, J.P., & Range, L. M. (1991). Are Written Reports of Suicide and Seeking Help Contagious? High Schoolers' Perceptions. *Journal of Applied Social Psychology*, 21(18), 1517–1523. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1991.tb00485.x>
- Hauber, K., Boon, A., & Vermeiren, R. (2019). Non-suicidal self-injury in clinical practice. *Frontiers in Psychology*, 10(Mar). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00502>
- Hawton, K., Saunders, K. E. A., & O'Connor, R. C. (2012). Self-harm and suicide in adolescents. *Lancet (London, England)*, 379(9834), 2373–82. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(12\)60322-5](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(12)60322-5)
- Insel, B. J., & Gould, M. S. (2008). Impact of modeling on adolescent suicidal behavior. *The Psychiatric Clinics of North America*, 31(2), 293–316. <https://doi.org/10.1016/j.psc.2008.01.007>

- Joiner, T. E. (1999). The clustering and contagion of suicide. *Current Directions in Psychological Science*, 8(3), 89–92. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1111/1467-8721.00021>
- Joiner, T. E. (2003). Contagion of suicidal symptoms as a function of assortative relating and shared relationship stress in college roommates. *Journal of Adolescence*, 26(4), 495–504. [https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1016/S0140-1971\(02\)00133-1](https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1016/S0140-1971(02)00133-1)
- Joiner, T. (2007). *Why People Die by Suicide: Vol. 1st* Harvard University Press pbk. ed. Harvard University Press.
- King, C. A., Franzese, R., Gargan, S., McGovern, L., Ghaziuddin, N., & Naylor, M. W. (1995). Suicide contagion among adolescents during acute psychiatric hospitalization. *Psychiatric Services (Washington, D.c.)*, 46(9), 915–8. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1176/ps.46.9.915>
- Mittendorfer-Rutz, E., Rasmussen, F., & Wasserman, D. (2008). Familial clustering of suicidal behaviour and psychopathology in young suicide attempters: a register-based nested case control study. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology: The International Journal for Research in Social and Genetic Epidemiology and Mental Health Services*, 43(1), 28–36. <https://doi.org/10.1007/s00127-007-0266-0>
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., & Altman, D. G. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the prisma statement. *Bmj: British Medical Journal*, 339(7716), 332–336.
- Muehlenkamp, J. J., Hoff, E. R., Licht, J.-G., Azure, J. A., & Hasenzahl, S. J. (2008). Rates of non-suicidal self-injury: a cross-sectional analysis of exposure. *Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues*, 27(4), 234–241. <https://doi.org/10.1007/s12144-008-9036-8>
- Mueller, A. S., & Abrutyn, S. (2015). Suicidal disclosures among friends: using social network data to understand suicide contagion. *Journal of Health and Social Behavior*, 56(1), 131–148. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177%2F0022146514568793>
- Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie. (2012, 1 januari). *Suïcidaal gedrag*. Richtlijndatabase. Geraadpleegd op 23 maart 2022, van https://richtlijndatabase.nl/richtlijn/suïcidaal_gedrag/visie_op_suïcidaal_gedrag/definitie_suïcidaal_gedrag.html
- O’Carroll, P. W., & Potter, L. B. (1994). Suicide Contagion and the Reporting of Suicide:

- Recommendations from a National Workshop. *Morbidity and Mortality Weekly Report: Recommendations and Reports*, 43(RR-6), 9–18.
<http://www.jstor.org/stable/42000514>
- O'Connor, R. C., & Pirkis, J. (2016). Suicide Clusters [E-book]. *The International Handbook of Suicide Prevention* (pp. 758–774). Wiley. <https://doi.org/10.1002/9781118903223>
- Randall, J. R., Nickel, N. C., & Colman, I. (2015). Contagion from peer suicidal behavior in a representative sample of American adolescents. *Journal of Affective Disorders*, 186, 219–225. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2015.07.001>
- Rubenstein, J. L., Heeren, T., Housman, D., Rubin, C., & Stechler, G. (1989). Suicidal behavior in "normal" adolescents: risk and protective factors. *The American Journal of Orthopsychiatry*, 59(1), 59–71.
- Schwartz-Mette, R. A., & Lawrence, H. R. (2019). Peer socialization of non-suicidal self-injury in adolescents' close friendships. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 47(11), 1851–1862. <https://doi.org/10.1007/s10802-019-00569-8>
- Seong, E., Noh, G., Lee, K. H., Lee, J.-S., Kim, S., Seo, D. G., Yoo, J. H., Hwang, H., Choi, C.-H., Han, D. H., Hong, S.-B., & Kim, J.-W. (2021). Relationship of social and behavioral characteristics to suicidality in community adolescents with self-harm: considering contagion and connection on social media. *Frontiers in Psychology*, 12, 691438–691438. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.691438>
- Sisask, M., & Värnik, A. (2012). Media roles in suicide prevention: a systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 9(1), 123–38. <https://doi.org/10.3390/ijerph9010123>
- Swanson, S. A., & Colman, I. (2013). Association between exposure to suicide and suicidality outcomes in youth. *Canadian Medical Association Journal*, 185(10), 870–7. <https://doi.org/10.1503/cmaj.121377>
- Swedo, E. A., Beauregard, J. L., de Fijter, S., Werhan, L., Norris, K., Montgomery, M. P., Rose, E. B., David-Ferdon, C., Massetti, G. M., Hillis, S. D., & Sumner, S. A. (2021). Associations between social media and suicidal behaviors during a youth suicide cluster in Ohio. *The Journal of Adolescent Health*, 68(2), 308–316. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.05.049>
- Syed, S., Kingsbury, M., Bennett, K., Manion, I., & Colman, I. (2020). Adolescents' knowledge of a peer's non-suicidal self-injury and own non-suicidal self-injury and suicidality. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 142(5), 366–373. <https://doi.org/10.1111/acps.13229>

- Taiminen, T.J., Kallio-Soukainen, K., Nosko-Koivisto, H., Kaljonen, A., & Helenius, H. (1998). Contagion of deliberate self-harm among adolescent inpatients. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 37(2), 211–217.
<https://doi.org/10.1097/00004583-199802000-00014>
- Van Bergen, D., Eylem-Van Bergeijk, D., & Montesinos, A. H. (2021). Attempted suicide and suicide of young Turkish women in Europe and Turkey: A systematic literature review of characteristics and precipitating factors. *PLoS ONE*, 16(8).
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0253274>.
- Walling, M. A. (2021). Suicide contagion. *Current Trauma Reports*, 7(4), 103–114.
<https://doi.org/10.1007/s40719-021-00219-9>
- Werkgroep GGZ Standaarden. (2018, 22 februari). Suïcidaal gedrag: *Diagnostiek en behandeling van suïcidaal gedrag*. GGZ Standaarden. Geraadpleegd op 24 februari 2022, van <https://www.ggzstandaarden.nl/generieke-modules/diagnostiek-en-behandeling-van-suïcidaal-gedrag/samenvatting>
- WHO. (2021, 17 juni). *Suicide*. World Health Organization. Geraadpleegd op 24 februari 2022, van <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/suicide>
- Yildiz, M., Orak, U., Walker, M. H., & Solakoglu, O. (2019). Suicide contagion, gender, and suicide attempts among adolescents. *Death Studies*, 43(6), 365–371.
<https://doi.org/10.1080/07481187.2018.1478914>
- Zhu, L., Westers, N. J., Horton, S. E., King, J. D., Diederich, A., Stewart, S. M., & Kennard, B. D. (2016). Frequency of exposure to and engagement in nonsuicidal self-injury among inpatient adolescents. *Archives of Suicide Research: Official Journal of the International Academy for Suicide Research*, 20(4), 580–90.
<https://doi.org/10.1080/13811118.2016.1162240>
- Zimmerman, G. M., Rees, C., Posick, C., & Zimmerman, L. A. (2016). The power of (Mis)perception: Rethinking suicide contagion in youth friendship networks. *Social Science & Medicine*, 157, 31–38. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1016/j.socscimed.2016.03.046>